

ΕΣΠΑ-ΕΕΠΑ

Κοινή γνωμοδότηση 5/2021

**σχετικά με την πρόταση
κανονισμού του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου για τη θέσπιση
εναρμονισμένων κανόνων
σχετικά με την τεχνητή
νοημοσύνη (πράξη για την
τεχνητή νοημοσύνη)**

18 Ιουνίου 2021

Συνοπτική παρουσίαση

Στις 21 Απριλίου 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη (στο εξής «η πρόταση»). Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ χαιρετίζουν την ανησυχία του νομοθέτη όσον αφορά τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης (TN) εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και τονίζουν ότι η πρόταση έχει σημαντικές **επιπτώσεις στην προστασία των δεδομένων**.

Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν πως η **νομική βάση** της πρότασης είναι καταρχάς το άρθρο 114 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ). Επιπλέον, η πρόταση βασίζεται και στο άρθρο 16 της ΣΛΕΕ στον βαθμό που περιέχει ειδικούς κανόνες για την προστασία των ατόμων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως περιορισμούς στη χρήση συστημάτων TN για την εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση σε «πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για τους σκοπούς επιβολής του νόμου. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ υπενθυμίζουν ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ (ΔΕΕ), το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ παρέχει την κατάλληλη νομική βάση σε περιπτώσεις όπου η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους ή τα στοιχεία των κανόνων που θεσπίζει ο νομοθέτης της ΕΕ. Η εφαρμογή του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ συνεπάγεται επίσης την **ανάγκη εξασφάλισης ανεξάρτητης εποπτείας για τη συμμόρφωση** με τις απαιτήσεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως απαιτεί και το άρθρο 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Όσον αφορά το **πεδίο εφαρμογής της πρότασης**, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ χαιρετίζουν ένθερμα το γεγονός ότι καλύπτει την παροχή και τη χρήση συστημάτων TN από θεσμικά όργανα, οργανισμούς ή υπηρεσίες της ΕΕ. Ωστόσο, ο **αποκλεισμός της διεθνούς συνεργασίας για την επιβολή του νόμου από το πεδίο εφαρμογής** της πρότασης εγείρει σοβαρές ανησυχίες για το ΕΣΠΑ και τον ΕΕΠΑ, καθώς ο εν λόγω αποκλεισμός δημιουργεί σημαντικό κίνδυνο καταστρατήγησης (π.χ. τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμοί που διαχειρίζονται εφαρμογές υψηλού κινδύνου στις οποίες βασίζονται δημόσιες αρχές στην ΕΕ).

Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ **χαιρετίζουν την προσέγγιση βάσει κινδύνου** που διέπει την πρόταση. Ωστόσο, η εν λόγω προσέγγιση θα πρέπει να αποσαφηνιστεί και η έννοια του «κινδύνου για τα θεμελιώδη δικαιώματα» να ευθυγραμμιστεί με τον ΓΚΠΑ και τον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1725 (EUDPR), δεδομένου ότι υπεισέρχονται πτυχές που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συμφωνούν με την πρόταση όταν αυτή αναφέρει πως η ταξινόμηση ενός **συστήματος TN ως υψηλού κινδύνου δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως ένδειξη ότι η χρήση του συστήματος είναι κατ' ανάγκη νόμιμη** και ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον χρήστη ως έχει. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας **ενδέχεται να πρέπει να συμμορφώνεται με περαιτέρω απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων**. Επιπλέον, η συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την ενωσιακή νομοθεσία (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για να επιτραπεί η είσοδος στην ευρωπαϊκή αγορά ως προϊόν με σήμανση CE. Για αυτόν τον σκοπό, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι **η απαίτηση για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΑ και τον EUDPR θα πρέπει να συμπεριληφθεί στον τίτλο III κεφάλαιο 2**. Επιπλέον, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν αναγκαία

την προσαρμογή της διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης που προβλέπεται στην πρόταση, ώστε τρίτα μέρη να διενεργούν πάντοτε εκ των προτέρων αξιολογήσεις της συμμόρφωσης των συστημάτων TN υψηλού κινδύνου.

Δεδομένου του μεγάλου κινδύνου διακρίσεων, η πρόταση απαγορεύει την «κοινωνική βαθμολόγηση» όταν αυτή πραγματοποιείται «για ορισμένο χρονικό διάστημα» ή «από δημόσιες αρχές ή για λογαριασμό τους». Ωστόσο, οι ιδιωτικές εταιρείες, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, μπορούν επίσης να επεξεργάζονται τεράστιες ποσότητες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να διεξάγουν κοινωνική βαθμολόγηση. Κατά συνέπεια, **ο μελλοντικός κανονισμός για την TN θα πρέπει να απαγορεύει κάθε είδους κοινωνική βαθμολόγηση.**

Η εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση ατόμων σε δημόσια προσβάσιμους χώρους ενέχει υψηλό κίνδυνο εισβολής στην ιδιωτική ζωή των ατόμων, με σοβαρές επιπτώσεις στην προσδοκία των πληθυσμών να είναι ανώνυμοι στους δημόσιους χώρους. Για τους λόγους αυτούς, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ **ζητούν τη γενική απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης τεχνητής νοημοσύνης για την αυτοματοποιημένη αναγνώριση ανθρώπινων χαρακτηριστικών σε δημόσια προσβάσιμους χώρους** –όπως προσώπων, αλλά και βάδισης, δακτυλικών αποτυπωμάτων, DNA, φωνής, πληκτρολόγησης και άλλων βιομετρικών ή συμπεριφορικών σημάτων– σε οποιοδήποτε πλαίσιο. Συνιστάται εξίσου η **απαγόρευση των συστημάτων TN που κατηγοριοποιούν τα άτομα από τα βιομετρικά στοιχεία σε ομάδες** ανάλογα με την εθνικότητα, το φύλο, καθώς και τον πολιτικό ή σεξουαλικό προσανατολισμό ή άλλους λόγους διάκρισης σύμφωνα με το άρθρο 21 του Χάρτη. Επιπροσθέτως, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η χρήση της TN για τη **διαπίστωση των συναισθημάτων ενός φυσικού προσώπου είναι άκρως ανεπιθύμητη και θα πρέπει να απαγορεύεται.**

Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν τον **ορισμό του ΕΕΠΔ ως αρμόδιας αρχής και αρχής εποπτείας της αγοράς για την επίβλεψη των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης.** Ωστόσο, ο ρόλος και τα καθήκοντα του ΕΕΠΔ θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περαιτέρω, κυρίως όσον αφορά τον ρόλο του ως αρχής εποπτείας της αγοράς. Εξάλλου, ο μελλοντικός κανονισμός για την ΤΠ θα πρέπει να ορίζει σαφώς την **ανεξαρτησία των εποπτικών αρχών** κατά την άσκηση των καθηκόντων εποπτείας και επιβολής της νομοθεσίας.

Ο ορισμός αρχών προστασίας δεδομένων (ΑΠΔ) ως εθνικών εποπτικών αρχών θα διασφαλίσει μια πιο εναρμονισμένη κανονιστική προσέγγιση και θα συμβάλει στη συνεπή ερμηνεία των διατάξεων για την επεξεργασία δεδομένων και την αποφυγή αντιφάσεων στην εφαρμογή της μεταξύ των κρατών μελών. Συνεπώς, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι **αρχές προστασίας δεδομένων πρέπει να οριστούν ως εθνικές εποπτικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 59 της πρότασης.**

Η πρόταση αναθέτει κυρίαρχο ρόλο στην Επιτροπή στο «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης». Αυτός ο ρόλος έρχεται σε σύγκρουση με την ανάγκη ενός ευρωπαϊκού φορέα TN που να είναι ανεξάρτητος από κάθε πολιτική επιρροή. Για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία του, ο μελλοντικός κανονισμός για την TN θα πρέπει να παρέχει **περισσότερη αυτονομία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης** και να διασφαλίζει ότι μπορεί να ενεργεί με δική του πρωτοβουλία.

Λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση των συστημάτων TN σε ολόκληρη την ενιαία αγορά και την πιθανότητα διασυννοριακών υποθέσεων, υπάρχει ζωτική ανάγκη για εναρμονισμένη επιβολή και κατάλληλη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ προτείνουν να προβλεφθεί **ένας μηχανισμός που θα εγγυάται ένα ενιαίο σημείο επαφής για τα άτομα που αφορά η νομοθεσία καθώς και για τις εταιρείες, για κάθε σύστημα TN.**

Όσον αφορά τα **δοκιμαστήρια ΤΝ**, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ **συνιστούν την αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής και των στόχων τους**. Η πρόταση θα πρέπει επίσης να αναφέρει σαφώς ότι η νομική βάση των εν λόγω δοκιμαστηρίων ΤΝ θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο υφιστάμενο πλαίσιο προστασίας δεδομένων.

Το **σύστημα πιστοποίησης** που περιγράφεται στην πρόταση **δεν έχει σαφή σχέση με τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων**, καθώς και με τη νομοθεσία της ΕΕ και των κρατών μελών που εφαρμόζεται σε κάθε «τομέα» συστήματος ΤΝ υψηλού κινδύνου και δεν λαμβάνει υπόψη τις **αρχές της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και της προστασίας των δεδομένων εκ σχεδιασμού** ως μία από τις πτυχές που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη **πριν από την απόκτηση της σήμανσης CE**. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν την τροποποίηση της πρότασης ώστε να αποσαφηνιστεί η σχέση μεταξύ των πιστοποιητικών που εκδίδονται βάσει του εν λόγω κανονισμού και των πιστοποιητικών, σφραγίδων και σημάτων προστασίας δεδομένων. Τέλος, οι ΑΠΔ θα πρέπει να συμμετέχουν στην προετοιμασία και την καθιέρωση εναρμονισμένων προτύπων και κοινών προδιαγραφών.

Όσον αφορά τους **κώδικες δεοντολογίας**, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν **απαραίτητο να διευκρινιστεί** εάν η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να συγκαταλέγεται μεταξύ των «πρόσθετων απαιτήσεων» που μπορούν να καλύπτονται από αυτούς τους κώδικες δεοντολογίας και να διασφαλιστεί ότι οι «τεχνικές προδιαγραφές και λύσεις» δεν έρχονται σε σύγκρουση με τους κανόνες και τις αρχές του υφιστάμενου πλαισίου της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6
2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ.....	8
2.1	Πεδίο εφαρμογής της πρότασης και σχέση με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο	8
2.2	Προσέγγιση βάσει κινδύνου.....	10
2.3	Απαγορευμένες χρήσεις της ΤΝ.....	12
2.4	Συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου	15
2.4.1	Ανάγκη εκ των προτέρων αξιολόγησης της συμμόρφωσης από εξωτερικά τρίτα μέρη	15
2.4.2	Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού πρέπει να καλύπτει επίσης τα συστήματα ΤΝ που χρησιμοποιούνται ήδη.....	16
2.5	Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ΤΝ.....	16
2.5.1	Διακυβέρνηση.....	16
2.5.2	Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης.....	19
3	ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΟ νομικό πλαίσιο προστασίας των δεδομένων	20
3.1	Σχέση της πρότασης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων	20
3.2	Δοκιμαστήρια και περαιτέρω επεξεργασία (άρθρα 53 και 54 της πρότασης)	21
3.3	Διαφάνεια.....	23
3.4	Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων και δεδομένων που αφορούν ποινικά αδικήματα.....	24
3.5	Μηχανισμοί συμμόρφωσης.....	24
3.5.1	Πιστοποίηση	24
3.5.2	Κώδικες δεοντολογίας	25
4	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	27

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων και ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

έχοντας υπόψη το άρθρο 42 παράγραφος 2 του κανονισμού 2018/1725, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ¹,

έχοντας υπόψη τη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και ιδίως το παράρτημα ΧΙ και το πρωτόκολλο 37 αυτής, όπως τροποποιήθηκαν με την απόφαση της Μικτής Επιτροπής του ΕΟΧ αριθ. 154/2018 της 6ης Ιουλίου 2018,²

Έχοντας υπόψη το αίτημα για κοινή γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Προστασίας Δεδομένων, της 22ας Απριλίου 2021, σχετικά με την πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη (πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη),

ΕΝΕΚΡΙΝΑΝ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΟΛΟΓΗΣΗ

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η έλευση των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης («TN») είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα στην εξέλιξη των τεχνολογιών και στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν με αυτές. Η TN είναι ένα σύνολο βασικών τεχνολογιών που θα αλλάξουν ριζικά την καθημερινή ζωή μας, τόσο σε κοινωνικό όσο και σε οικονομικό επίπεδο. Τα επόμενα χρόνια αναμένονται καθοριστικές αποφάσεις για την TN, καθώς μας βοηθά να ξεπεράσουμε μερικές από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε σήμερα σε πολλούς τομείς, από την υγεία έως την κινητικότητα ή από τη δημόσια διοίκηση έως την εκπαίδευση.
2. Ωστόσο, οι εν λόγω υποσχόμενες εξελίξεις δεν έρχονται χωρίς κινδύνους. Πράγματι, οι κίνδυνοι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί, δεδομένου ότι ο αντίκτυπος των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο είναι, σε μεγάλο βαθμό, άγνωστος. Η παραγωγή περιεχομένου, η πραγματοποίηση προβλέψεων ή η λήψη αποφάσεων με αυτοματοποιημένο τρόπο, όπως κάνουν τα συστήματα TN, μέσω τεχνικών μηχανικής μάθησης ή λογικών και πιθανολογικών κανόνων εξαγωγής συμπερασμάτων, δεν είναι το ίδιο με τον άνθρωπο που εκτελεί τις δραστηριότητες αυτές, μέσω δημιουργικής ή θεωρητικής συλλογιστικής, αναλαμβάνοντας πλήρη ευθύνη για τις συνέπειες.
3. Η TN θα διευρύνει τον όγκο των προβλέψεων που μπορούν να γίνουν σε πολλούς τομείς, ξεκινώντας από μετρήσιμες συσχετίσεις μεταξύ δεδομένων, αόρατες στα ανθρώπινα μάτια αλλά ορατές στις μηχανές, διευκολύνοντας τη ζωή μας και επιλύοντας μεγάλο αριθμό

¹ ΕΕ L 295, της 21.11.2018, σ. 39-98.

² Οι αναφορές στα «κράτη μέλη» στο παρόν έγγραφο θα πρέπει να νοούνται ως αναφορές στα «κράτη μέλη του ΕΟΧ».

προβλημάτων, αλλά ταυτόχρονα θα διαβρώσει την ικανότητά μας να δίνουμε αιτιώδη ερμηνεία στα αποτελέσματα, με τρόπο που θα θέσει σε σοβαρή αμφισβήτηση τις έννοιες της διαφάνειας, του ανθρώπινου ελέγχου, της λογοδοσίας και της ευθύνης για τα αποτελέσματα.

4. Τα δεδομένα (προσωπικού και μη προσωπικού χαρακτήρα) στην ΤΝ αποτελούν σε πολλές περιπτώσεις τη βασική προϋπόθεση για αυτόνομες αποφάσεις, οι οποίες αναπόφευκτα θα επηρεάσουν τη ζωή των ατόμων σε διάφορα επίπεδα. Για αυτόν τον λόγο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ, ήδη σε αυτό το στάδιο, ισχυρίζονται σθεναρά ότι η πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη (πράξη για την τεχνητή νοημοσύνη) («η πρόταση»)³ έχει **σημαντικές επιπτώσεις στην προστασία των δεδομένων**.
5. Η ανάθεση του καθήκοντος της λήψης αποφάσεων σε μηχανές, βάσει δεδομένων, θα δημιουργήσει κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των ατόμων, θα επηρεάσει την ιδιωτική ζωή τους και μπορεί να βλάψει ομάδες ή ακόμη και κοινωνίες στο σύνολό τους. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ τονίζουν ότι τα δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, τα οποία έρχονται σε σύγκρουση με την υιοθέτηση της αυτονομίας των μηχανών όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων που διέπει την έννοια της ΤΝ, αποτελούν πυλώνα των αξιών της ΕΕ, όπως αναγνωρίζονται στην Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 12), στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 8) και στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής «ο Χάρτης») (άρθρα 7 και 8). Ο συνδυασμός της προοπτικής για ανάπτυξη που προσφέρουν οι εφαρμογές ΤΝ και της κεντρικής θέσης και πρωτοκαθεδρίας του ανθρώπου έναντι των μηχανών είναι ένας πολύ φιλόδοξος, αλλά αναγκαίος στόχος.
6. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν τη συμμετοχή στη ρύθμιση όλων των ενδιαφερομένων μερών της αλυσίδας αξίας της ΤΝ και τη θέσπιση ειδικών απαιτήσεων για τους παρόχους λύσεων, καθώς διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στα προϊόντα που χρησιμοποιούν τα συστήματά τους. Ωστόσο, οι ευθύνες των διαφόρων μερών –χρήστης, πάροχος, εισαγωγέας ή διανομέας ενός συστήματος ΤΝ– πρέπει να οριοθετηθούν και να ανατεθούν με σαφήνεια. Ειδικότερα, κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη συνοχή των εν λόγω ρόλων και αρμοδιοτήτων με τις έννοιες του υπεύθυνου επεξεργασίας και του εκτελούντος την επεξεργασία δεδομένων που φέρει το πλαίσιο προστασίας δεδομένων, δεδομένου ότι οι δύο κανόνες δεν είναι σύμφωνοι.
7. Η πρόταση αποδίδει σημαντική θέση στην έννοια της ανθρώπινης εποπτείας (άρθρο 14), την οποία χαιρετίζουν το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, λόγω των ισχυρών δυνητικών επιπτώσεων ορισμένων συστημάτων ΤΝ για άτομα ή ομάδες ατόμων, ο πραγματικός ανθρωποκεντρικός χαρακτήρας θα πρέπει να στηρίζεται σε υψηλής ειδίκευσης ανθρώπινη εποπτεία και σε νόμιμη επεξεργασία, εφόσον τα εν λόγω συστήματα βασίζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής τους, ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός του δικαιώματος να μην υπόκεινται σε απόφαση που βασίζεται αποκλειστικά σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία.

³ COM(2021) 206 final.

8. Επιπλέον, λόγω της έντασης δεδομένων πολλών εφαρμογών ΤΝ, η πρόταση θα πρέπει να προωθήσει την υιοθέτηση μιας προσέγγισης για την προστασία των δεδομένων εκ σχεδιασμού και εξ ορισμού σε κάθε επίπεδο, ενθαρρύνοντας την αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών προστασίας των δεδομένων (όπως προβλέπεται στο άρθρο 25 του ΓΚΠΔ και στο άρθρο 27 του κανονισμού EUDPR) μέσω σύγχρονων τεχνολογιών.
9. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ τονίζουν ότι η παρούσα κοινή γνωμοδότηση παρέχεται μόνο ως προκαταρκτική ανάλυση της πρότασης, με την επιφύλαξη κάθε περαιτέρω αξιολόγησης και γνωμοδότησης σχετικά με τις επιπτώσεις της πρότασης και τη συμβατότητά της με τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.

2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1 Πεδίο εφαρμογής της πρότασης και σχέση με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο

10. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, η **νομική βάση** της πρότασης είναι καταρχάς το άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει τη θέσπιση μέτρων για τη διασφάλιση της εγκαθίδρυσης και της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς⁴. Επιπλέον, η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 16 της ΣΛΕΕ στον βαθμό που περιέχει ειδικούς κανόνες για την προστασία των ατόμων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως περιορισμούς στη χρήση συστημάτων ΤΝ για την εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση σε «πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για τους σκοπούς της επιβολής του νόμου⁵.
11. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, το άρθρο 16 της ΣΛΕΕ παρέχει την κατάλληλη νομική βάση σε περιπτώσεις όπου η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί έναν από τους βασικούς στόχους ή τα στοιχεία των κανόνων που θεσπίζει ο νομοθέτης της ΕΕ⁶. Η εφαρμογή του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ συνεπάγεται επίσης την ανάγκη εξασφάλισης ανεξάρτητης εποπτείας για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως απαιτεί και το άρθρο 8 του Χάρτη.
12. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζουν ότι υπάρχει ήδη ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο προστασίας δεδομένων που έχει εγκριθεί βάσει του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ, το οποίο αποτελείται από τον γενικό κανονισμό για την προστασία δεδομένων (ΓΚΠΔ)⁷, τον κανονισμό για την προστασία δεδομένων για τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης

⁴ Αιτιολογική έκθεση, σ. 5.

⁵ Αιτιολογική έκθεση, σ. 6. Βλέπε επίσης αιτιολογική σκέψη (2) της πρότασης.

⁶ Γνωμοδότηση, της 26ης Ιουλίου 2017, *PNR Canada*, διαδικασία γνωμοδότησης 1/15, ECLI:EU:C:2017:592, παράγραφος 96.

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1–88).

(EUDPR)⁸ και την οδηγία για την επιβολή του νόμου (LED)⁹. Σύμφωνα με την πρόταση, μόνο οι πρόσθετοι περιορισμοί σχετικά με την επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων που περιέχονται στην πρόταση μπορούν να θεωρηθούν ότι βασίζονται στο άρθρο 16 της ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, ότι έχουν την ίδια νομική βάση με τους κανονισμούς ΓΚΠΔ, EUDPR ή την οδηγία LED. Αυτό έχει σημαντικό αντίκτυπο για τη σχέση της πρότασης με τους κανονισμούς ΓΚΠΔ, EUDPR και την οδηγία LED γενικότερα, όπως ορίζεται κατωτέρω.

13. Όσον αφορά το **πεδίο εφαρμογής της πρότασης**, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν ένθερμα το γεγονός ότι η πρόταση καλύπτει τη χρήση συστημάτων TN από θεσμικά όργανα, οργανισμούς ή υπηρεσίες της ΕΕ. Δεδομένου ότι η χρήση συστημάτων TN από τις εν λόγω οντότητες μπορεί επίσης να έχει σημαντικό αντίκτυπο στα θεμελιώδη δικαιώματα των ατόμων, όπως και η χρήση εντός των κρατών μελών της ΕΕ, είναι απαραίτητο το νέο κανονιστικό πλαίσιο για την TN να εφαρμόζεται τόσο στα κράτη μέλη της ΕΕ όσο και στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί μια συνεκτική προσέγγιση σε ολόκληρη την Ένωση. Δεδομένου ότι τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οι οργανισμοί της ΕΕ μπορούν να ενεργούν τόσο ως πάροχοι όσο και ως χρήστες συστημάτων TN, ο ΕΕΠΔ και το ΕΣΠΔ θεωρούν απολύτως σκόπιμο να συμπεριληφθούν οι εν λόγω οντότητες στο πεδίο εφαρμογής της πρότασης βάσει του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ.
14. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τον αποκλεισμό της διεθνούς συνεργασίας για την επιβολή του νόμου από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2 παράγραφος 4 της πρότασης. Ο εν λόγω αποκλεισμός δημιουργεί σημαντικό κίνδυνο καταστρατήγησης (π.χ. από τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς που διαχειρίζονται εφαρμογές υψηλού κινδύνου στις οποίες βασίζονται δημόσιες αρχές στην ΕΕ).
15. Η ανάπτυξη και η χρήση συστημάτων TN θα συνεπάγεται σε πολλές περιπτώσεις την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η διασφάλιση σαφήνειας στη σχέση της παρούσας πρότασης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων είναι υψίστης σημασίας. Η πρόταση δεν θίγει και συμπληρώνει του κανονισμούς ΓΚΠΔ, EUDPR και την οδηγία LED. Ενώ στις αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης διευκρινίζεται ότι η χρήση συστημάτων TN θα πρέπει να εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, **το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί στο άρθρο 1 της πρότασης ότι η νομοθεσία της Ένωσης για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**, ειδικότερα οι κανονισμοί ΓΚΠΔ, EUDPR, η οδηγία για την

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1725 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και της απόφασης αριθ. 1247/2002/ΕΚ, ΕΕ L 295 της 21.11.2018, σ. 39–98.

⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της απόφασης-πλαίσιο 2008/977/ΔΕΥ του Συμβουλίου, ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 89–131.

προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες¹⁰ και η οδηγία LED, εφαρμόζονται σε κάθε επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της πρότασης. Μια αντίστοιχη αιτιολογική σκέψη θα πρέπει εξίσου να αποσαφηνίζει ότι η πρόταση δεν αποσκοπεί να επηρεάσει την εφαρμογή των υφιστάμενων νομοθετικών διατάξεων της ΕΕ που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων και των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων των ανεξάρτητων εποπτικών αρχών οι οποίες είναι αρμόδιες να παρακολουθούν τη συμμόρφωση προς τις εν λόγω νομικές πράξεις.

2.2 Προσέγγιση βάσει κινδύνου

16. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ **χαιρετίζουν την προσέγγιση βάσει κινδύνου** που διέπει την πρόταση. Η πρόταση θα εφαρμοστεί σε όλα τα συστήματα TN, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν συνεπάγονται την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αλλά μπορούν να έχουν επιπτώσεις σε συμφέροντα ή θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες.
17. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν ότι ορισμένες από τις διατάξεις της πρότασης αφήνουν εκτός τους κινδύνους για ομάδες ατόμων ή την κοινωνία στο σύνολό της (π.χ. συλλογικές επιπτώσεις με ιδιαίτερη σημασία, όπως οι ομαδικές διακρίσεις ή η έκφραση πολιτικών απόψεων σε δημόσιους χώρους). Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συνιστούν επίσης να αξιολογούνται και να μετριάζονται οι κοινωνικοί/συλλογικοί κίνδυνοι που ενέχουν τα συστήματα TN.
18. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ είναι της άποψης ότι η προσέγγιση βάσει κινδύνου της πρότασης θα πρέπει να αποσαφηνιστεί και η έννοια του «κινδύνου για τα θεμελιώδη δικαιώματα» να **ευθυγραμμιστεί με τον ΓΚΠΑ**, στον βαθμό που υπεισέρχονται πτυχές που σχετίζονται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Είτε πρόκειται για τελικούς χρήστες, είτε απλώς για υποκείμενα των δεδομένων είτε για άλλα πρόσωπα που αφορά το σύστημα TN, η απουσία οποιασδήποτε αναφοράς στο κείμενο για το άτομο που επηρεάζεται από το σύστημα TN εμφανίζεται ως τυφλό σημείο της πρότασης. Πράγματι, οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται στους φορείς απέναντι στα θιγόμενα πρόσωπα θα πρέπει να απορρέουν πιο συγκεκριμένα από την προστασία του ατόμου και των δικαιωμάτων του. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ παροτρύνουν τους νομοθέτες να εξετάσουν ρητά στην πρόταση τα **δικαιώματα και τα ένδικα μέσα που διαθέτουν τα άτομα** που υπόκεινται σε συστήματα TN.
19. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ σημειώνουν την επιλογή να παρασχεθεί εξαντλητικός κατάλογος **συστημάτων TN υψηλού κινδύνου**. Η εν λόγω επιλογή μπορεί να δημιουργήσει ένα αποτέλεσμα άσπρου-μαύρου, με αδύναμες δυνατότητες προσέγκυσης καταστάσεων υψηλού κινδύνου, υπονομεύοντας τη συνολική προσέγγιση βάσει κινδύνου που διέπει την πρόταση. Επίσης, από τον κατάλογο των συστημάτων TN υψηλού κινδύνου που περιγράφονται λεπτομερώς στα παραρτήματα II και III της πρότασης απουσιάζουν ορισμένοι τύποι περιπτώσεων χρήσης που ενέχουν σημαντικούς κινδύνους, όπως η χρήση TN για τον καθορισμό του ασφαλιστρου ή για την αξιολόγηση ιατρικών θεραπειών ή για σκοπούς έρευνας

¹⁰ Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2006/24/ΕΚ και την οδηγία 2009/136/ΕΚ.

στον τομέα της υγείας. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ υπογραμμίζουν επίσης ότι τα εν λόγω παραρτήματα θα πρέπει να επικαιροποιούνται τακτικά, ώστε να διασφαλίζεται ότι το πεδίο εφαρμογής τους είναι κατάλληλο.

20. Η πρόταση απαιτεί από τους **παρόχους** του συστήματος TN να διενεργούν αξιολόγηση κινδύνου. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας (δεδομένων) θα είναι οι **χρήστες** και όχι οι πάροχοι των συστημάτων TN (π.χ. ο χρήστης ενός συστήματος αναγνώρισης προσώπου είναι ένας «υπεύθυνος επεξεργασίας» και, ως εκ τούτου, δεν δεσμεύεται από τις απαιτήσεις για τους παρόχους TN υψηλού κινδύνου σύμφωνα με την πρόταση).
21. Επιπλέον, ο **πάροχος δεν θα είναι πάντα σε θέση να αξιολογεί κάθε χρήση** του συστήματος TN. Έτσι, η αρχική αξιολόγηση κινδύνου θα έχει πιο γενικό χαρακτήρα από εκείνη που διενεργεί ο χρήστης του συστήματος TN. Ακόμη και αν η αρχική αξιολόγηση κινδύνου από τον πάροχο δεν δείχνει ότι το σύστημα TN είναι «υψηλού κινδύνου» σύμφωνα με την πρόταση, αυτό δεν θα πρέπει να αποκλείει **μια μεταγενέστερη (πιο λεπτομερή) αξιολόγηση** (εκτίμηση αντικτύπου για την προστασία δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 35 του ΓΚΠΔ, το άρθρο 39 του EUDPR ή το άρθρο 27 της LED) **που θα πρέπει να διενεργείται από τον χρήστη του συστήματος**, λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο χρήσης και τις συγκεκριμένες περιπτώσεις χρήσης. Η ερμηνεία του κατά πόσον, σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ, τον EUDPR και την οδηγία LED, ένα είδος επεξεργασίας είναι πιθανό να οδηγήσει σε υψηλό κίνδυνο πρέπει να γίνεται ανεξάρτητα από την πρόταση. Ωστόσο, ο χαρακτηρισμός ενός συστήματος TN ως συστήματος «υψηλού κινδύνου» λόγω των επιπτώσεών του στα θεμελιώδη δικαιώματα¹¹ **ενεργοποιεί το τεκμήριο του «υψηλού κινδύνου» βάσει των κανονισμών ΓΚΠΔ, EUDPR και της οδηγίας LED στον βαθμό που γίνεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.**
22. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ συμφωνούν με την πρόταση όταν αυτή διευκρινίζει πως η **ταξινόμηση ενός συστήματος TN ως υψηλού κινδύνου δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως ένδειξη ότι η χρήση του συστήματος είναι κατ' ανάγκη νόμιμη και ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον χρήστη ως έχει. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας ενδέχεται να πρέπει να συμμορφώνεται με περαιτέρω απαιτήσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων.** Επιπροσθέτως, η υποκείμενη συλλογιστική του άρθρου 5 της πρότασης ότι, σε αντίθεση με τα απαγορευμένα συστήματα, τα συστήματα υψηλού κινδύνου μπορεί να είναι κατ' αρχήν αποδεκτά, πρέπει να εξεταστεί και να εξαλειφθεί από την πρόταση, ιδίως δεδομένου ότι η προτεινόμενη σήμανση CE δεν συνεπάγεται ότι η σχετική επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι νόμιμη.
23. Ωστόσο, η συμμόρφωση με τις νομικές υποχρεώσεις που απορρέουν από την ενωσιακή νομοθεσία (συμπεριλαμβανομένης της προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) θα

¹¹ Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) έχει ήδη εξετάσει την ανάγκη διενέργειας εκτιμήσεων επιπτώσεων στα θεμελιώδη δικαιώματα κατά τη χρήση TN ή συναφών τεχνολογιών. Στην έκθεσή του για το 2020 με τίτλο «[Getting the future right - Artificial intelligence and fundamental rights](#)», ο FRA εντόπισε «παγίδες στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, για παράδειγμα στην προληπτική αστυνόμευση, στις ιατρικές διαγνώσεις, στις κοινωνικές υπηρεσίες και στη στοχευμένη διαφήμιση» και τόνισε ότι «οι ιδιωτικοί και δημόσιοι οργανισμοί θα πρέπει να διενεργούν αξιολογήσεις για το πώς η TN θα μπορούσε να βλάψει τα θεμελιώδη δικαιώματα», ώστε να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις στα άτομα.

πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για να επιτραπεί η είσοδος στην ευρωπαϊκή αγορά ως προϊόν με σήμανση CE. Για αυτόν τον σκοπό, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ **συνιστούν να συμπεριληφθεί στον τίτλο III κεφάλαιο 2 της πρότασης η απαίτηση να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τον ΓΚΠΔ και τον EUDPR**. Αυτές οι απαιτήσεις πρέπει να ελέγχονται (με έλεγχο τρίτου μέρους) πριν από τη σήμανση CE σύμφωνα με την αρχή της λογοδοσίας. Στο πλαίσιο της εν λόγω αξιολόγησης από τρίτους, η αρχική αξιολόγηση των επιπτώσεων που πρέπει να διενεργεί ο πάροχος θα είναι ιδιαίτερα σημαντική.

24. Λαμβάνοντας υπόψη τις πολυπλοκότητες που προκαλεί η ανάπτυξη των συστημάτων TN, πρέπει να επισημανθεί ότι τα τεχνικά χαρακτηριστικά των συστημάτων TN (π.χ. ο τύπος της προσέγγισης TN) θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μεγαλύτερους κινδύνους. Ως εκ τούτου, κάθε αξιολόγηση κινδύνου συστήματος TN θα πρέπει να εξετάζει **τα τεχνικά χαρακτηριστικά** μαζί με τις ειδικές περιπτώσεις χρήσης και το πλαίσιο στο οποίο λειτουργεί το σύστημα.
25. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να διευκρινιστεί στην πρόταση ότι **ο πάροχος** διενεργεί μια αρχική αξιολόγηση κινδύνου για το εν λόγω σύστημα TN, **λαμβάνοντας υπόψη τις περιπτώσεις χρήσης** [που θα διευκρινιστούν στην πρόταση – συμπληρώνοντας για παράδειγμα το παράρτημα III σημείο 1 στοιχείο α), όπου δεν αναφέρονται οι περιπτώσεις χρήσης των βιομετρικών συστημάτων TN], και ότι ο **χρήστης** του συστήματος TN, με την ιδιότητα του υπευθύνου επεξεργασίας δεδομένων σύμφωνα με τη νομοθεσία της ΕΕ σχετικά με την προστασία των δεδομένων (κατά περίπτωση), διενεργεί την εκτίμηση αντικτύπου για την προστασία δεδομένων, όπως προβλέπεται λεπτομερώς στο άρθρο 35 του ΓΚΠΔ, στο άρθρο 39 του κανονισμού ΕΕ για την προστασία των δεδομένων και στο άρθρο 27 της οδηγίας LED, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο τα τεχνικά χαρακτηριστικά και **την περίπτωση χρήσης, αλλά και το συγκεκριμένο πλαίσιο** στο οποίο θα λειτουργήσει το σύστημα TN.
26. Επιπλέον, θα πρέπει να αποσαφηνιστούν ορισμένοι από τους όρους που αναφέρονται στο παράρτημα III της πρότασης, π.χ. ο όρος «βασικές ιδιωτικές υπηρεσίες» ή πάροχος υπηρεσιών μικρής κλίμακας που χρησιμοποιεί TN για τη βαθμολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας για ίδια χρήση.

2.3 Απαγορευμένες χρήσεις της TN

27. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι **παρεμβατικές μορφές τεχνητής νοημοσύνης** –ιδίως εκείνες που μπορεί να θίγουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια– πρέπει να θεωρούνται ως απαγορευμένα συστήματα TN σύμφωνα με το άρθρο 5 της πρότασης, αντί να ταξινομούνται απλώς ως «υψηλού κινδύνου» στο παράρτημα III της πρότασης, όπως αυτά που αναφέρονται στο σημείο 6. Αυτό ισχύει ιδίως για τις συγκρίσεις δεδομένων που, σε μεγάλη κλίμακα, αφορούν επίσης πρόσωπα που δεν έχουν δώσει καμία ή ελάχιστη αφορμή για αστυνομική παρακολούθηση, ή για την επεξεργασία που θίγει την αρχή του περιορισμού του σκοπού σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων. Η χρήση της TN στον τομέα της αστυνομίας και της επιβολής του νόμου απαιτεί ειδικούς, ακριβείς, προβλέψιμους και αναλογικούς κανόνες που πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων και τις επιπτώσεις στη λειτουργία μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

28. Το άρθρο 5 της πρότασης διακινδυνεύει να αρκείται σε θεωρητικές αναφορές για τις «αξίες» και την απαγόρευση των συστημάτων TN που έρχονται σε αντίθεση με τις εν λόγω αξίες. Πράγματι, τα κριτήρια που αναφέρονται στο άρθρο 5 για τον «χαρακτηρισμό» των συστημάτων TN ως απαγορευμένων **περιορίζουν το πεδίο εφαρμογής της απαγόρευσης** σε τέτοιο βαθμό που θα μπορούσε να αποδειχθεί ότι δεν έχει νόημα στην πράξη [π.χ. «προκαλεί ή ενδέχεται να προκαλέσει [...] σωματική ή ψυχολογική βλάβη» στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β), περιορισμός στις δημόσιες αρχές στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ), ασαφής διατύπωση στα σημεία i) και ii) του στοιχείου γ), περιορισμός μόνο στην εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση «σε πραγματικό χρόνο» χωρίς σαφή ορισμό κ.λπ.].
29. Ειδικότερα, η χρήση της TN για «κοινωνική βαθμολόγηση», όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της πρότασης, μπορεί να οδηγήσει σε διακρίσεις και είναι αντίθετη προς τις θεμελιώδεις αξίες της ΕΕ. Η πρόταση απαγορεύει αυτές τις πρακτικές μόνο όταν πραγματοποιούνται «για ορισμένο χρονικό διάστημα» ή «από τις δημόσιες αρχές ή για λογαριασμό τους». Οι ιδιωτικές εταιρείες, ιδίως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι πάροχοι υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους, μπορούν να επεξεργάζονται τεράστιες ποσότητες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και να διεξάγουν κοινωνική βαθμολόγηση. Κατά συνέπεια, **η πρόταση θα πρέπει να απαγορεύει κάθε είδους κοινωνική βαθμολόγηση**. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, το άρθρο 4 της οδηγίας LED περιορίζει ήδη σημαντικά –αν δεν απαγορεύει στην πράξη– τέτοιου είδους δραστηριότητες.
30. Η **εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση** ατόμων σε χώρους προσβάσιμους από το κοινό ενέχει υψηλό κίνδυνο εισβολής στην ιδιωτική ζωή των ατόμων. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι **απαιτείται αυστηρότερη προσέγγιση**. Η χρήση συστημάτων TN ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα αναλογικότητας, δεδομένου ότι μπορεί να συνεπάγεται την επεξεργασία δεδομένων αδιάκριτου και δυσανάλογου αριθμού υποκειμένων των δεδομένων για την ταυτοποίηση λίγων μόνο ατόμων (π.χ. επιβάτες σε αεροδρόμια και σιδηροδρομικούς σταθμούς). Ο **απρόσκοπτος** χαρακτήρας των συστημάτων εξ αποστάσεως βιομετρικής ταυτοποίησης παρουσιάζει επίσης προβλήματα διαφάνειας και ζητήματα σχετικά με τη νομική βάση για τη διενέργεια της επεξεργασίας βάσει του δικαιού της ΕΕ (οδηγία LED, κανονισμοί ΓΚΠΑ, EUDPR και άλλη ισχύουσα νομοθεσία). Το πρόβλημα σχετικά με τον τρόπο ορθής ενημέρωσης των ατόμων για την εν λόγω επεξεργασία δεν έχει ακόμη επιλυθεί, καθώς και η αποτελεσματική και έγκαιρη άσκηση των δικαιωμάτων των ατόμων. Το ίδιο ισχύει και για **τις μη αναστρέψιμες, σοβαρές επιπτώσεις στην (εύλογη) προσδοκία των πληθυσμών να παραμείνουν ανώνυμοι στους δημόσιους χώρους**, με αποτέλεσμα την άμεση αρνητική επίδραση στην άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης, του συνέρχεσθαι, του συνεταιρίζεσθαι καθώς και της ελευθερίας της κυκλοφορίας.
31. Το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της πρότασης παρέχει εκτενή **κατάλογο εξαιρετικών περιπτώσεων** στις οποίες επιτρέπεται η εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση «σε πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για σκοπούς επιβολής του νόμου. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι **αυτή η προσέγγιση είναι εσφαλμένη** από διάφορες απόψεις: Πρώτον, δεν είναι σαφές τι θα πρέπει να νοείται ως «σημαντική καθυστέρηση» και πώς θα πρέπει να θεωρείται ως ελαφρυντικός παράγοντας, λαμβανομένου υπόψη ότι ένα σύστημα μαζικής ταυτοποίησης είναι σε θέση να ταυτοποιεί χιλιάδες άτομα σε λίγες μόνο ώρες.

Επιπλέον, η παρεμβατικότητα της επεξεργασίας δεν εξαρτάται πάντα από το αν η ταυτοποίηση γίνεται σε πραγματικό χρόνο ή όχι. Η εκ των υστέρων βιομετρική ταυτοποίηση από απόσταση στο πλαίσιο μιας πολιτικής διαμαρτυρίας είναι πιθανό να έχει σημαντική ανασταλτική επίδραση στην άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, όπως η ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι και γενικότερα οι θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας. Δεύτερον, η παρεμβατικότητα της επεξεργασίας δεν εξαρτάται κατ' ανάγκη από τον σκοπό της. Η χρήση αυτού του συστήματος για άλλους σκοπούς, όπως η ιδιωτική ασφάλεια, συνιστά τις ίδιες απειλές για τα θεμελιώδη δικαιώματα του σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τέλος, ακόμη και με τους προβλεπόμενους περιορισμούς, ο δυνητικός αριθμός υπόπτων ή δραστών εγκλημάτων θα είναι σχεδόν πάντα «αρκετά υψηλός» ώστε να δικαιολογείται η συνεχής χρήση συστημάτων TN για τον εντοπισμό υπόπτων, παρά τις περαιτέρω προϋποθέσεις του άρθρου 5 παράγραφοι 2 έως 4 της πρότασης. Η συλλογιστική που διέπει την πρόταση φαίνεται να παραβλέπει ότι κατά την παρακολούθηση ανοικτών χώρων, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων πρέπει να τηρούνται όχι μόνο για τους υπόπτους, αλλά και για όλους όσους παρακολουθούνται στην πράξη.

32. Για όλους αυτούς τους λόγους, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ **ζητούν τη γενική απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης TN για την αυτοματοποιημένη αναγνώριση ανθρώπινων χαρακτηριστικών σε δημόσια προσβάσιμους χώρους –όπως προσώπων, αλλά και βάδισης, δακτυλικών αποτυπωμάτων, DNA, φωνής, πληκτρολόγησης και άλλων βιομετρικών ή συμπεριφορικών σημάτων– σε οποιοδήποτε πλαίσιο.** Η τρέχουσα προσέγγιση της πρότασης συνίσταται στον εντοπισμό και την απαρίθμηση όλων των συστημάτων TN που πρέπει να απαγορευτούν. Συνεπώς, για λόγους συνέπειας, τα **συστήματα TN για την εξ αποστάσεως ταυτοποίηση μεγάλης κλίμακας σε επιγραμμικούς χώρους** θα πρέπει να απαγορευτούν σύμφωνα με το άρθρο 5 της πρότασης. Λαμβάνοντας υπόψη την οδηγία LED και τους κανονισμούς EUDPR και ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ δεν μπορούν να διακρίνουν πώς αυτού του είδους η πρακτική θα μπορούσε να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις αναγκαιότητας και αναλογικότητας και πώς, σε τελική ανάλυση, απορρέει από όσα θεωρούνται αποδεκτές παρεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα από το ΔΕΕ και το ΕΔΔΑ.
33. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ **συνιστούν την απαγόρευση**, τόσο για τις δημόσιες αρχές όσο και για τους ιδιωτικούς φορείς, των **συστημάτων TN που κατηγοριοποιούν άτομα από βιομετρικά στοιχεία (π.χ. από την αναγνώριση προσώπου) σε ομάδες ανάλογα με την εθνικότητα, το φύλο, καθώς και τον πολιτικό ή σεξουαλικό προσανατολισμό ή άλλους λόγους διάκρισης που απαγορεύονται από το άρθρο 21 του Χάρτη, ή των συστημάτων TN των οποίων η επιστημονική εγκυρότητα δεν έχει αποδειχθεί ή τα οποία έρχονται σε άμεση σύγκρουση με βασικές αξίες της ΕΕ [π.χ. πολύγρφος, παράρτημα III, 6. β) και 7. α)].** Κατά συνέπεια, η «**βιομετρική κατηγοριοποίηση**» θα πρέπει να **απαγορεύεται βάσει του άρθρου 5.**
34. **Πλήττει επίσης την ανθρώπινη αξιοπρέπεια ο καθορισμός ή η ταξινόμηση από έναν υπολογιστή της μελλοντικής συμπεριφοράς του ατόμου ανεξάρτητα από τη δική του ελεύθερη βούληση.** Συστήματα TN που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από αρχές επιβολής του νόμου για τη διενέργεια ατομικών εκτιμήσεων κινδύνου όσον αφορά φυσικά

πρόσωπα, προκειμένου να εκτιμηθεί ο κίνδυνος διάπραξης αδικήματος ή υποτροπής ή ο κίνδυνος για δυνητικά θύματα ποινικών αδικημάτων, βλ. παράρτημα III σημείο 6. α) ή για την πρόβλεψη της τέλεσης ή εκ νέου τέλεσης ποινικού αδικήματος, πραγματικού ή δυνητικού, με βάση την κατάρτιση προφίλ φυσικών προσώπων ή την αξιολόγηση των γνωρισμάτων και χαρακτηριστικών της προσωπικότητας ή προηγούμενης εγκληματικής συμπεριφοράς, βλ. παράρτημα III, 6. ε) η χρήση τους σύμφωνα με τον επιδιωκόμενο σκοπό θα οδηγήσει σε καθοριστική υποταγή των αστυνομικών και δικαστικών αποφάσεων, με αποτέλεσμα την αντικειμενοποίηση του θιγόμενου ανθρώπου. Συστήματα TN αυτού του είδους που θίγουν την ουσία του δικαιώματος στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια θα πρέπει να απαγορεύονται βάσει του άρθρου 5.

35. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι η χρήση της TN για **διαπίστωση των συναισθημάτων ενός φυσικού προσώπου είναι άκρως ανεπιθύμητη και θα πρέπει να απαγορεύεται**, εκτός από ορισμένες καλά καθορισμένες περιπτώσεις χρήσης, δηλαδή για σκοπούς υγείας ή έρευνας (π.χ. ασθενείς για τους οποίους η αναγνώριση συναισθημάτων είναι σημαντική), πάντα με τις κατάλληλες διασφαλίσεις και φυσικά με την επιφύλαξη όλων των άλλων όρων και περιορισμών προστασίας των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένου του περιορισμού του σκοπού.

2.4 Συστήματα TN υψηλού κινδύνου

2.4.1 *Ανάγκη εκ των προτέρων αξιολόγησης της συμμόρφωσης από εξωτερικά τρίτα μέρη*

36. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για το γεγονός ότι τα συστήματα TN που ενέχουν υψηλό κίνδυνο πρέπει να υπόκεινται σε προηγούμενη αξιολόγηση της συμμόρφωσης προτού διατεθούν στην αγορά ή τεθούν με άλλο τρόπο σε λειτουργία στην ΕΕ. Κατ' αρχήν, αυτό το ρυθμιστικό μοντέλο είναι ευπρόσδεκτο, καθώς προσφέρει καλή ισορροπία μεταξύ της φιλικότητας προς την καινοτομία και του υψηλού επιπέδου προληπτικής προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Για να μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν σε συγκεκριμένα περιβάλλοντα, όπως οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων των δημόσιων υπηρεσιών ή των υποδομών ζωτικής σημασίας, πρέπει να καθοριστούν τρόποι για τη διερεύνηση του πλήρους πηγαίου κώδικα.
37. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ τάσσονται υπέρ της προσαρμογής της διαδικασίας αξιολόγησης της συμμόρφωσης σύμφωνα με το άρθρο 43 της πρότασης, ώστε η **εκ των προτέρων αξιολόγηση της συμμόρφωσης από τρίτους να διενεργείται γενικά για ΤΠ υψηλού κινδύνου**. Παρόλο που ο ΓΚΠΔ ή ο κανονισμός EUDPR δεν απαιτεί αξιολόγηση της συμμόρφωσης από τρίτους για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υψηλού κινδύνου, οι κίνδυνοι που ενέχουν τα συστήματα TN δεν έχουν γίνει ακόμη πλήρως κατανοητοί. Συνεπώς, η γενική συμπερίληψη της υποχρέωσης για αξιολόγηση της συμμόρφωσης από τρίτους θα ενίσχυε περαιτέρω την ασφάλεια δικαίου και την εμπιστοσύνη σε όλα τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου.

2.4.2 Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού πρέπει να καλύπτει επίσης τα συστήματα TN που χρησιμοποιούνται ήδη

38. Σύμφωνα με το άρθρο 43 παράγραφος 4 της πρότασης, τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου θα πρέπει να υπόκεινται σε νέα διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης κάθε φορά που πραγματοποιείται κάποια σημαντική αλλαγή. Είναι σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα TN συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του κανονισμού για την TN καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τα συστήματα TN που έχουν διατεθεί στην αγορά ή έχουν τεθεί σε λειτουργία πριν από την εφαρμογή του προτεινόμενου κανονισμού (ή 12 μήνες μετά για τα συστήματα ΤΠ μεγάλης κλίμακας που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΧ) εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής τους, εκτός εάν τα συστήματα αυτά υπόκεινται σε «σημαντικές αλλαγές» όσον αφορά τον σχεδιασμό ή τον επιδιωκόμενο σκοπό (άρθρο 83).
39. Ωστόσο, το όριο για τις «σημαντικές αλλαγές» δεν είναι σαφές. Η αιτιολογική σκέψη 66 της πρότασης ορίζει χαμηλότερο όριο για την επαναξιολόγηση της συμμόρφωσης «κάθε φορά που επέρχεται αλλαγή η οποία μπορεί να επηρεάσει τη συμμόρφωση». Ένα παρόμοιο όριο θα ήταν κατάλληλο για το άρθρο 83, τουλάχιστον για τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου. Επιπροσθέτως, προκειμένου να καλυφθούν τυχόν κενά προστασίας, είναι απαραίτητο τα συστήματα TN που έχουν ήδη δημιουργηθεί και λειτουργούν –μετά από ένα ορισμένο στάδιο εφαρμογής– να συμμορφώνονται και με όλες τις απαιτήσεις του κανονισμού για την TN.
40. Οι πολλαπλές δυνατότητες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι εξωτερικοί κίνδυνοι επηρεάζουν επίσης την ασφάλεια των συστημάτων TN. Η εστίαση του άρθρου 83 σε «σημαντικές αλλαγές στον σχεδιασμό ή στον επιδιωκόμενο σκοπό» δεν περιλαμβάνει αναφορά σε αλλαγές στους εξωτερικούς κινδύνους. Ως εκ τούτου, στο άρθρο 83 της πρότασης θα πρέπει να συμπεριληφθεί αναφορά στις αλλαγές του σεναρίου απειλών που προκύπτουν από εξωτερικούς κινδύνους, π.χ. κυβερνοεπιθέσεις, αντίπαλες επιθέσεις και τεκμηριωμένες καταγγελίες από καταναλωτές.
41. Επιπλέον, δεδομένου ότι η έναρξη εφαρμογής προβλέπεται για 24 μήνες μετά την έναρξη ισχύος του μελλοντικού κανονισμού, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ δεν θεωρούν σκόπιμο να εξαιρεθούν τα συστήματα TN που έχουν ήδη διατεθεί στην αγορά για ακόμη μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Ενώ η πρόταση προβλέπει επίσης ότι οι απαιτήσεις του κανονισμού λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση κάθε συστήματος ΤΠ μεγάλης κλίμακας, όπως προβλέπεται από τις νομικές πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΧ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι απαιτήσεις σχετικά με τη θέση σε λειτουργία των συστημάτων TN θα πρέπει να εφαρμόζονται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του μελλοντικού κανονισμού.

2.5 Διακυβέρνηση και Ευρωπαϊκό Συμβούλιο TN

2.5.1 Διακυβέρνηση

42. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν τον ορισμό του ΕΕΠΔ ως αρμόδιας αρχής και αρχής εποπτείας της αγοράς για την επίβλεψη των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, όταν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας πρότασης. Ο ΕΕΠΔ είναι έτοιμος να εκπληρώσει τον νέο του ρόλο ως ρυθμιστής της TN για τη δημόσια διοίκηση της

ΕΕ. Επιπροσθέτως, ο ρόλος και τα καθήκοντα του ΕΕΠΔ δεν είναι επαρκώς λεπτομερή και θα πρέπει να αποσαφηνιστούν περαιτέρω στην πρόταση, κυρίως όσον αφορά τον ρόλο του ως αρχής εποπτείας της αγοράς.

43. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν την κατανομή των οικονομικών πόρων που προβλέπεται από την πρόταση για το Συμβούλιο και τον ΕΕΠΔ, ο οποίος ενεργεί ως κοινοποιηών οργανισμός. Ωστόσο, η εκπλήρωση των νέων καθηκόντων που προβλέπονται για τον ΕΕΠΔ, ακόμα και όταν ενεργεί ως κοινοποιημένος οργανισμός, θα απαιτούσε σημαντικά υψηλότερους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.
44. Πρώτον, επειδή η διατύπωση του άρθρου 63 παράγραφος 6 ορίζει ότι ο ΕΕΠΔ «ενεργεί ως αρχή εποπτείας της αγοράς» για τα θεσμικά και λοιπά όργανα και οργανισμούς της Ένωσης που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρότασης, γεγονός που δεν διευκρινίζει εάν ο ΕΕΠΔ πρέπει να θεωρείται πλήρως ενσωματωμένη «αρχή εποπτείας της αγοράς», όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020. Αυτό εγείρει ερωτήματα σχετικά με τα καθήκοντα και τις εξουσίες του ΕΕΠΔ στην πράξη. Δεύτερον, και υπό την προϋπόθεση ότι το πρώτο ερώτημα απαντάται καταφατικά, δεν είναι σαφές πώς ο ρόλος του ΕΕΠΔ, όπως προβλέπεται στον κανονισμό EUDPR, μπορεί να καλύψει το έργο που προβλέπεται στο άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/1020, το οποίο περιλαμβάνει «αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς εντός του εδάφους τους για προϊόντα που καθίστανται διαθέσιμα επιγραμμικά» ή «φυσικούς και εργαστηριακούς ελέγχους βάσει κατάλληλων δειγμάτων». Υπάρχει ο κίνδυνος ότι η ανάληψη του νέου συνόλου καθηκόντων χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις στην πρόταση θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του ως επόπτη προστασίας δεδομένων.
45. Ωστόσο, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ υπογραμμίζουν ότι ορισμένες διατάξεις της πρότασης που καθορίζουν τα καθήκοντα και τις εξουσίες των διαφόρων αρμόδιων αρχών δυνάμει του κανονισμού για την ΤΝ, τις σχέσεις τους, τη φύση τους και τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας τους φαίνονται ασαφείς στο παρόν στάδιο. Ενώ ο κανονισμός 2019/1020 ορίζει ότι η αρχή εποπτείας της αγοράς πρέπει να είναι ανεξάρτητη, το σχέδιο κανονισμού δεν απαιτεί από τις εποπτικές αρχές να είναι ανεξάρτητες και μάλιστα τις υποχρεώνει να υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με ορισμένα καθήκοντα που εκτελούνται από τις αρχές εποπτείας της αγοράς, οι οποίες μπορεί να είναι διαφορετικά όργανα. Δεδομένου ότι η πρόταση αναφέρει επίσης ότι οι ΑΠΔ θα είναι οι αρχές εποπτείας της αγοράς για τα συστήματα ΤΝ που χρησιμοποιούνται για σκοπούς επιβολής του νόμου (άρθρο 63 παράγραφος 5), αυτό σημαίνει επίσης ότι θα υπόκεινται, ενδεχομένως μέσω της εθνικής εποπτικής αρχής τους, σε υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων στην Επιτροπή (άρθρο 63 παράγραφος 2), γεγονός που φαίνεται ασυμβίβαστο με την ανεξαρτησία τους.
46. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να αποσαφηνιστούν προκειμένου να συνάδουν με τον κανονισμό 2019/1020, τον κανονισμό EUDPR και τον ΓΚΠΔ, ενώ η πρόταση θα πρέπει να καθορίσει σαφώς ότι οι εποπτικές αρχές βάσει του κανονισμού για την ΤΝ πρέπει να είναι απολύτως ανεξάρτητες κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεδομένου ότι αυτό θα αποτελέσει ουσιαστική εγγύηση για την ορθή εποπτεία και επιβολή του μελλοντικού κανονισμού.

47. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θα ήθελαν επίσης να υπενθυμίσουν ότι οι αρχές προστασίας δεδομένων (ΑΠΔ) εφαρμόζουν ήδη τον ΓΚΠΑ, τον κανονισμό EUDPR και την οδηγία LED στα συστήματα ΤΝ που χρησιμοποιούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διασφαλίζεται η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ειδικότερα το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων. Ως εκ τούτου, οι ΑΠΔ διαθέτουν ήδη σε κάποιο βαθμό, όπως απαιτείται στην πρόταση για τις εθνικές εποπτικές αρχές, κατανόηση των τεχνολογιών τεχνητής νοημοσύνης, των δεδομένων και της πληροφορικής, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, καθώς και εμπειρογνωμοσύνη στην αξιολόγηση των κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα που θέτουν οι νέες τεχνολογίες. Επιπλέον, όταν τα συστήματα ΤΝ βασίζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, οι διατάξεις της πρότασης είναι άμεσα συνυφασμένες με το νομικό πλαίσιο προστασίας δεδομένων, πράγμα που θα ισχύει για τα περισσότερα συστήματα ΤΝ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Κατά συνέπεια, θα υπάρξουν διασυνδέσεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των εποπτικών αρχών στο πλαίσιο της πρότασης και των ΑΠΔ.
48. Συνεπώς, ο ορισμός των ΑΠΔ ως εθνικών εποπτικών αρχών θα διασφαλίσει μια πιο εναρμονισμένη κανονιστική προσέγγιση και θα συμβάλει στη συνεπή ερμηνεία των διατάξεων για την επεξεργασία δεδομένων και την αποφυγή αντιφάσεων στην εφαρμογή της μεταξύ των κρατών μελών. Θα ήταν επίσης προς όφελος όλων των ενδιαφερομένων μερών της αλυσίδας αξίας της ΤΝ να υπάρχει ένα ενιαίο σημείο επαφής για όλες τις πράξεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρότασης και να περιοριστούν οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ δύο διαφορετικών ρυθμιστικών φορέων για την επεξεργασία που αφορά η πρόταση και ο ΓΚΠΑ. Ως συνέπεια, το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι οι **ΑΔΠ πρέπει να οριστούν ως εθνικές εποπτικές αρχές σύμφωνα με το άρθρο 59 της πρότασης.**
49. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η πρόταση περιέχει ειδικούς κανόνες για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που θεσπίζονται βάσει του άρθρου 16 της ΣΛΕΕ, η συμμόρφωση με τους κανόνες αυτούς, ιδίως οι περιορισμοί της χρήσης συστημάτων ΤΝ για την εξ αποστάσεως βιομετρική ταυτοποίηση σε «πραγματικό χρόνο» σε δημόσια προσβάσιμους χώρους για σκοπούς επιβολής του νόμου, **πρέπει να υπόκειται στον έλεγχο ανεξάρτητων αρχών.**
50. Ωστόσο, η πρόταση δεν περιέχει καμία ρητή διάταξη που να αναθέτει την αρμοδιότητα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες αυτούς στον έλεγχο των ανεξάρτητων αρχών. Η μόνη αναφορά στις αρμόδιες εποπτικές αρχές προστασίας δεδομένων στο πλαίσιο του ΓΚΠΑ ή της οδηγίας LED γίνεται στο άρθρο 63 παράγραφος 5 της πρότασης, αλλά μόνο ως οργανισμοί «εποπτείας της αγοράς» και εναλλακτικά με κάποιες άλλες αρχές. Το ΕΣΠΑ και ο ΕΕΠΑ θεωρούν ότι αυτή η σύσταση δεν διασφαλίζει τη συμμόρφωση με την απαίτηση ανεξάρτητου ελέγχου που προβλέπεται στο άρθρο 16 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 8 του Χάρτη.

2.5.2 Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης

51. Η πρόταση θεσπίζει ένα «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης» (EAIB). Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ αναγνωρίζουν την ανάγκη για συνεπή και εναρμονισμένη εφαρμογή του προτεινόμενου πλαισίου, καθώς και τη συμμετοχή ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων στην ανάπτυξη της πολιτικής της ΕΕ για την τεχνητή νοημοσύνη. Ταυτόχρονα, η πρόταση προβλέπει να δοθεί κυρίαρχος ρόλος στην Επιτροπή. Πράγματι, η τελευταία όχι μόνο θα συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης, αλλά θα προεδρεύει και θα έχει δικαίωμα βέτο για την έγκριση του εσωτερικού κανονισμού του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Τεχνητής Νοημοσύνης. Αυτό έρχεται σε σύγκρουση με την ανάγκη ενός ευρωπαϊκού φορέα ΤΝ που να είναι ανεξάρτητος από κάθε πολιτική επιρροή. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι ο μελλοντικός κανονισμός για την ΤΝ θα πρέπει να παρέχει **μεγαλύτερη αυτονομία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης**, ώστε να μπορεί να διασφαλίζει πραγματικά τη συνεπή εφαρμογή του κανονισμού στο σύνολο της ενιαίας αγοράς
52. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ σημειώνουν επίσης ότι δεν ανατίθεται καμία εξουσία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης όσον αφορά την επιβολή του προτεινόμενου κανονισμού. Παρόλα αυτά, λαμβάνοντας υπόψη την εξάπλωση των συστημάτων ΤΝ σε ολόκληρη την ενιαία αγορά και την πιθανότητα διασυνοριακών υποθέσεων, υπάρχει ζωτική ανάγκη για εναρμονισμένη επιβολή και κατάλληλη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να προσδιοριστούν οι μηχανισμοί συνεργασίας μεταξύ των εθνικών εποπτικών αρχών στον μελλοντικό κανονισμό για την ΤΝ. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ προτείνουν να επιβληθεί ένας μηχανισμός που να εγγυάται ένα ενιαίο σημείο επαφής για τα άτομα που αφορά η νομοθεσία καθώς και για τις εταιρείες, για κάθε σύστημα ΤΝ, και ότι για τους οργανισμούς των οποίων η δραστηριότητα καλύπτει περισσότερο από τα μισά κράτη μέλη της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης μπορεί να ορίσει την εθνική αρχή που θα είναι υπεύθυνη για την επιβολή του κανονισμού για την ΤΝ για το εν λόγω σύστημα ΤΝ.
53. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τον ανεξάρτητο χαρακτήρα των αρχών που απαρτίζουν το συμβούλιο, το τελευταίο έχει το δικαίωμα να ενεργεί με δική του πρωτοβουλία και όχι μόνο να παρέχει συμβουλές και βοήθεια στην Επιτροπή. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ τονίζουν, ως εκ τούτου, την ανάγκη επέκτασης της αποστολής που έχει ανατεθεί στο συμβούλιο, η οποία δεν αντιστοιχεί, επιπλέον, στα καθήκοντα που απαριθμούνται στην πρόταση.
54. Για την ικανοποίηση αυτών των σκοπών, **το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης πρέπει να διαθέτει επαρκείς και κατάλληλες εξουσίες** ενώ πρέπει να αποσαφηνιστεί το νομικό καθεστώς του. Ειδικότερα, για να παραμείνει επίκαιρο το ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής του μελλοντικού κανονισμού, κρίνεται απαραίτητο να συμμετέχουν στην εξέλιξή του οι αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ προτείνουν να εξουσιοδοτηθεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης να προτείνει στην Επιτροπή τροποποιήσεις του παραρτήματος I που ορίζει τις τεχνικές και τις προσεγγίσεις ΤΝ και του παραρτήματος III που απαριθμεί τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 2. Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να ζητά τη γνωμοδότηση του

Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Τεχνητής Νοημοσύνης πριν από κάθε τροποποίηση των εν λόγω παραρτημάτων.

55. Το άρθρο 57 παράγραφος 4 της πρότασης προβλέπει ανταλλαγές μεταξύ του συμβουλίου και άλλων οργάνων, υπηρεσιών, οργανισμών και συμβουλευτικών ομάδων της Ένωσης. Λαμβάνοντας υπόψη το προηγούμενο έργο τους στον τομέα της ΤΝ και την εμπειρογνωμοσύνη τους στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν να εξεταστεί ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ως ένας από τους παρατηρητές του συμβουλίου.

3 ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

3.1 Σχέση της πρότασης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων

56. Μια σαφώς καθορισμένη σχέση μεταξύ της πρότασης και της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων αποτελεί βασική προϋπόθεση για να διασφαλιστεί και να υποστηριχθεί ο σεβασμός και η εφαρμογή του κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Το εν λόγω δίκαιο της ΕΕ, ιδίως ο ΓΚΠΔ, ο κανονισμός EUDPR και η οδηγία LED, πρέπει να θεωρείται ως προϋπόθεση στην οποία μπορούν να στηριχθούν περαιτέρω νομοθετικές προτάσεις χωρίς να επηρεάζονται ή να παρεμβαίνουν στις υφιστάμενες διατάξεις, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αρμοδιότητα των εποπτικών αρχών και τη διακυβέρνηση.
57. Κατά την άποψη του ΕΣΠΔ και του ΕΕΠΔ, είναι επομένως σημαντικό να αποφευχθεί σαφώς στην πρόταση οποιαδήποτε ασυνέπεια και πιθανή σύγκρουση με τον ΓΚΠΔ, τον κανονισμό EUDPR και την οδηγία LED. Αυτό όχι μόνο για λόγους ασφάλειας δικαίου, αλλά και για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η πρόταση να θέσει σε άμεσο ή έμμεσο κίνδυνο το θεμελιώδες δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 16 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 8 του Χάρτη.
58. Ειδικότερα, οι μηχανές αυτοεκμάθησης θα μπορούσαν να προστατεύουν τα προσωπικά δεδομένα των ατόμων μόνο εάν αυτό είναι ενσωματωμένο από τη σχεδίασή τους. Η άμεση δυνατότητα άσκησης των δικαιωμάτων των φυσικών προσώπων βάσει του άρθρου 22 (αυτοματοποιημένη ατομική λήψη αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ) του ΓΚΠΔ ή του άρθρου 23 του κανονισμού EUDPR, ανεξάρτητα από τους σκοπούς της επεξεργασίας, είναι επίσης απαραίτητη. Από την άποψη αυτή, άλλα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων που σχετίζονται με το δικαίωμα διαγραφής, το δικαίωμα διόρθωσης σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, πρέπει να προβλέπονται στα συστήματα ΤΝ από την αρχή, ανεξάρτητα από την επιλεγμένη προσέγγιση ΤΝ ή την τεχνική αρχιτεκτονική.

59. Η χρήση προσωπικών δεδομένων για την εκμάθηση συστημάτων ΤΝ μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία μεροληπτικών προτύπων λήψης αποφάσεων στον πυρήνα του συστήματος ΤΝ. Συνεπώς, θα πρέπει να απαιτούνται διάφορες εγγυήσεις και ιδίως μια εξειδικευμένη ανθρώπινη εποπτεία σε τέτοιες διαδικασίες, ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός και η εγγύηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και η αποφυγή κάθε αρνητικής επίπτωσης για τα άτομα. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να προτείνουν κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της μεροληψίας στα συστήματα ΤΝ και να βοηθούν στην άσκηση της ανθρώπινης εποπτείας.
60. Τα υποκείμενα των δεδομένων θα πρέπει πάντα να ενημερώνονται όταν τα δεδομένα τους χρησιμοποιούνται για εκπαίδευση και/ή πρόβλεψη ΤΝ, για τη νομική βάση της εν λόγω επεξεργασίας, τη γενική επεξήγηση της λογικής (διαδικασίας) και του πεδίου εφαρμογής του συστήματος ΤΝ. Από αυτήν την άποψη, το δικαίωμα των φυσικών προσώπων για περιορισμό της επεξεργασίας (άρθρο 18 του ΓΚΠΔ και άρθρο 20 του κανονισμού ΕUDPR), καθώς και για διαγραφή/απαλοιφή δεδομένων (άρθρο 16 του ΓΚΠΔ και άρθρο 19 του κανονισμού ΕΕΚΔ) θα πρέπει πάντα να διασφαλίζεται στις εν λόγω περιπτώσεις. Επιπλέον, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να έχει τη ρητή υποχρέωση να ενημερώνει το υποκείμενο των δεδομένων για τις ισχύουσες προθεσμίες αντίρρησης, περιορισμού, διαγραφής δεδομένων κ.λπ. Το σύστημα ΤΝ πρέπει να είναι σε θέση να πληροί όλες τις απαιτήσεις προστασίας δεδομένων μέσω κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων. Το δικαίωμα παροχής εξηγήσεων θα πρέπει να παρέχει πρόσθετη διαφάνεια.

3.2 Δοκιμαστήρια και περαιτέρω επεξεργασία (άρθρα 53 και 54 της πρότασης)

61. Εντός των υφιστάμενων νομικών και ηθικών ορίων, είναι σημαντικό να προωθηθεί η ευρωπαϊκή καινοτομία μέσω εργαλείων όπως ένα δοκιμαστήριο. Ένα δοκιμαστήριο δίνει την ευκαιρία να δοθούν οι εγγυήσεις που απαιτούνται για την οικοδόμηση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας στα συστήματα ΤΝ. Σε πολύπλοκα περιβάλλοντα, μπορεί να είναι δύσκολο για τους επαγγελματίες της ΤΝ να σταθμίσουν όλα τα συμφέροντα με τον κατάλληλο τρόπο. Ειδικά για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με περιορισμένους πόρους, η λειτουργία σε ένα ρυθμιστικό περιβάλλον μπορεί να αποφέρει ταχύτερες γνώσεις και, ως εκ τούτου, να ενισχύσει την καινοτομία.
62. Το άρθρο 53 παράγραφος 3 της πρότασης αναφέρει ότι το δοκιμαστήριο δεν επηρεάζει τις εποπτικές και διορθωτικές εξουσίες. Εάν αυτή η διευκρίνιση είναι χρήσιμη, υπάρχει επίσης ανάγκη για την παραγωγή κατευθύνσεων ή οδηγιών σχετικά με το πώς να επιτευχθεί μια καλή ισορροπία μεταξύ του να είσαι εποπτική αρχή από τη μία πλευρά και να δίνεις λεπτομερείς οδηγίες μέσω ενός δοκιμαστηρίου από την άλλη.
63. Το άρθρο 53 τμήμα 6 περιγράφει ότι οι λεπτομέρειες και οι όροι λειτουργίας των θυρίδων καθορίζονται σε εκτελεστικές πράξεις. Είναι σημαντικό να καταρτιστούν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η υποστήριξη κατά τη δημιουργία και τη λειτουργία των δοκιμαστηρίων. Ωστόσο, οι δεσμευτικές εκτελεστικές πράξεις θα μπορούσαν να περιορίσουν τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να προσαρμόσει το δοκιμαστήριο σύμφωνα με τις ανάγκες και τις τοπικές πρακτικές του. Ως εκ τούτου, το

ΕΣΠΔ και το ΕΕΠΔ συνιστούν ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Τεχνητής Νοημοσύνης θα πρέπει να παράσχει κατευθυντήριες γραμμές για τα δοκιμαστήρια.

64. Το άρθρο 54 της πρότασης επιδιώκει να παράσχει νομική βάση για την περαιτέρω επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την ανάπτυξη ορισμένων συστημάτων ΤΝ προς το δημόσιο συμφέρον στο ρυθμιστικό πλαίσιο ΤΝ. Η σχέση του άρθρου 54 παράγραφος 1 της πρότασης με το άρθρο 54 παράγραφος 2 και την αιτιολογική σκέψη 41 της πρότασης και, ως εκ τούτου, με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων παραμένει ασαφής. Εντούτοις, ο ΓΚΠΔ και ο κανονισμός EUDPR έχουν ήδη μια καθιερωμένη βάση για την «περαιτέρω επεξεργασία». Ειδικά σε περιπτώσεις όπου το δημόσιο συμφέρον επιβάλλει να επιτραπεί η περαιτέρω επεξεργασία, η εξισορρόπηση μεταξύ των συμφερόντων του υπεύθυνου επεξεργασίας και των συμφερόντων του υποκειμένου των δεδομένων δεν πρέπει να εμποδίζει την καινοτομία. Το άρθρο 54 της πρότασης δεν αντιμετωπίζει επί του παρόντος δύο σημαντικά ζητήματα: i) υπό ποιες συνθήκες, με ποια (πρόσθετα) κριτήρια σταθμίζονται τα συμφέροντα των υποκειμένων των δεδομένων και ii) εάν αυτά τα συστήματα ΤΝ θα χρησιμοποιούνται μόνο εντός του δοκιμαστηρίου. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν την απαίτηση για την ύπαρξη ενωσιακού δικαίου ή δικαίου κράτους μέλους κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται στο πλαίσιο της οδηγίας LED σε ένα δοκιμαστήριο, αλλά συνιστούν να διευκρινιστεί περαιτέρω τι προβλέπεται εδώ, κατά τρόπο που να ευθυγραμμίζεται με τον ΓΚΠΔ και τον EUDPR, κυρίως με τη διευκρίνιση ότι η νομική βάση των εν λόγω δοκιμαστηρίων θα πρέπει να συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα άρθρα 23 παράγραφος 2 του ΓΚΠΔ, 25 του EUDPR, και ότι κάθε χρήση του δοκιμαστηρίου πρέπει να υποβάλλεται σε ενδελεχή αξιολόγηση. Αυτό ισχύει επίσης για τον πλήρη κατάλογο των προϋποθέσεων του άρθρου 54 παράγραφος 1 στοιχεία β) έως ι).
65. Ορισμένες πρόσθετες εκτιμήσεις σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων στο άρθρο 54 της πρότασης υποδεικνύουν ότι η λειτουργία ενός δοκιμαστηρίου είναι απαιτητική σε πόρους και ότι είναι επομένως ρεαλιστικό να εκτιμηθεί ότι μόνο ένας μικρός αριθμός επιχειρήσεων θα έχει την ευκαιρία να συμμετάσχει. Η συμμετοχή στο δοκιμαστήριο θα μπορούσε να αποτελέσει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Για να καταστεί δυνατή η επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων θα πρέπει να εξεταστεί προσεκτικά ο τρόπος επιλογής των συμμετεχόντων, ώστε να διασφαλιστεί ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής και να αποφευχθεί η αθέμιτη μεταχείριση. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ ανησυχούν ότι η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων στο πλαίσιο του δοκιμαστηρίου αποκλίνει από την προσέγγιση της λογοδοσίας στον ΓΚΠΔ, όπου η λογοδοσία ανατίθεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας δεδομένων και όχι στην αρμόδια αρχή.
66. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θεωρούν ότι, δεδομένων των στόχων του δοκιμαστηρίου, οι οποίοι είναι η ανάπτυξη, δοκιμή και επικύρωση συστημάτων ΤΝ, τα δοκιμαστήρια δεν μπορούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας LED. Ενώ η οδηγία LED προβλέπει την επαναχρησιμοποίηση δεδομένων για επιστημονική έρευνα, τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τον εν λόγω δευτερεύοντα σκοπό θα υπόκεινται στον ΓΚΠΔ ή τον κανονισμό EUDPR και όχι πλέον στην οδηγία LED.

67. Δεν είναι σαφές τι θα περιλαμβάνει ένα ρυθμιστικό δοκιμαστήριο. Τίθεται το ερώτημα αν το προτεινόμενο ρυθμιστικό δοκιμαστήριο περιλαμβάνει μια υποδομή ΤΠ σε κάθε κράτος μέλος με κάποιους πρόσθετους νομικούς λόγους για περαιτέρω επεξεργασία ή αν απλώς οργανώνει την πρόσβαση σε ρυθμιστική εμπειρογνωμοσύνη και καθοδήγηση. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ καλούν τον νομοθέτη να αποσαφηνίσει την έννοια αυτή στην πρόταση και να δηλώσει σαφώς στην πρόταση ότι το ρυθμιστικό δοκιμαστήριο δεν συνεπάγεται υποχρέωση των αρμόδιων αρχών να παρέχουν την τεχνική υποδομή του. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να παρέχονται στις αρμόδιες αρχές οικονομικοί και ανθρωπίνι πόροι ανάλογα με την εν λόγω διευκρίνιση.
68. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θα ήθελαν να δώσουν έμφαση στην ανάπτυξη διασυνοριακών συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης που θα είναι διαθέσιμα στην ευρωπαϊκή ψηφιακή ενιαία αγορά στο σύνολό της. Στην περίπτωση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης αυτού του είδους, το ρυθμιστικό δοκιμαστήριο ως εργαλείο καινοτομίας δεν θα πρέπει να αποτελέσει εμπόδιο για τη διασυνοριακή ανάπτυξη. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν μια συντονισμένη διασυνοριακή προσέγγιση που θα εξακολουθεί να είναι επαρκώς διαθέσιμη σε εθνικό επίπεδο για όλες τις ΜΜΕ, προσφέροντας ένα κοινό πλαίσιο σε όλη την Ευρώπη χωρίς να είναι υπερβολικά περιοριστικό. Πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ του ευρωπαϊκού συντονισμού και των εθνικών διαδικασιών, ώστε να αποφευχθεί η αντικρουόμενη εφαρμογή του μελλοντικού κανονισμού για την ΤΝ, η οποία θα εμπόδιζε την καινοτομία σε επίπεδο ΕΕ.

3.3 Διαφάνεια

69. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν την ικανοποίησή τους για την καταχώριση των συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου σε δημόσια βάση δεδομένων (που αναφέρεται στα άρθρα 51 και 60 της πρότασης). Η εν λόγω βάση δεδομένων θα πρέπει να αξιοποιηθεί ως ευκαιρία για την παροχή πληροφοριών στο ευρύ κοινό σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των συστημάτων ΤΝ και τις γνωστές ατέλειες και περιστατικά που ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τη λειτουργία τους, καθώς και τα διορθωτικά μέτρα που υιοθετήθηκαν από τους παρόχους για την αντιμετώπιση και την αποκατάστασή τους.
70. Μια βασική δημοκρατική αρχή είναι η χρήση ελέγχων και ισορροπιών. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι η υποχρέωση διαφάνειας δεν ισχύει για τα συστήματα ΤΝ που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό, την πρόληψη, τη διερεύνηση ή τη δίωξη ποινικών αδικημάτων είναι μια πολύ ευρεία εξαίρεση. Πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ των συστημάτων ΤΝ που χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό ή την πρόληψη και των συστημάτων ΤΝ που αποσκοπούν στη διερεύνηση ή τη βοήθεια στη δίωξη ποινικών αδικημάτων. Οι εγγυήσεις για την πρόληψη και την ανίχνευση πρέπει να είναι ισχυρότερες λόγω του τεκμηρίου αθωότητας. Επιπλέον, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ εκφράζουν τη λύπη τους για την απουσία προειδοποιήσεων στην πρόταση, η οποία μπορεί να ερμηνευθεί ως πράσινο φως για τη χρήση ακόμη και μη αποδεδειγμένων, υψηλού κινδύνου συστημάτων ή εφαρμογών τεχνητής νοημοσύνης.
71. Στις περιπτώσεις όπου η διαφάνεια μπορεί να είναι μικρή έως μηδαμινή για το κοινό λόγω του απορρήτου, ακόμη και σε μια καλά λειτουργούσα δημοκρατία, θα πρέπει να υπάρχουν διασφαλίσεις και τα εν λόγω συστήματα ΤΝ θα πρέπει να καταχωρίζονται στην αρμόδια εποπτική αρχή και να παρέχουν διαφάνεια.

72. Η διασφάλιση της διαφάνειας στα συστήματα TN είναι ένας πολύ δύσκολος στόχος. Η πλήρως ποσοτική προσέγγιση λήψης αποφάσεων πολλών συστημάτων TN, η οποία διαφέρει εγγενώς από την ανθρώπινη προσέγγιση που βασίζεται κυρίως στην αιτιώδη και θεωρητική συλλογιστική, μπορεί να έρθει σε σύγκρουση με την ανάγκη να δοθεί εκ των προτέρων κατανοητή εξήγηση των αποτελεσμάτων της μηχανής. Ο κανονισμός θα πρέπει να προωθήσει νέους, πιο προληπτικούς και έγκαιρους τρόπους ενημέρωσης των χρηστών των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης σχετικά με την κατάσταση (λήψης αποφάσεων) στην οποία βρίσκεται το σύστημα ανά πάσα στιγμή, παρέχοντας έγκαιρη προειδοποίηση για πιθανά επιβλαβή αποτελέσματα, ώστε τα άτομα των οποίων τα δικαιώματα και οι ελευθερίες ενδέχεται να θιγούν από τις αυτόνομες αποφάσεις της μηχανής να μπορούν να αντιδράσουν ή να διορθώσουν την απόφαση.

3.4 Επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων και δεδομένων που αφορούν ποινικά αδικήματα

73. Η επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων στον τομέα της επιβολής του νόμου διέπεται από τις διατάξεις του πλαισίου της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, συμπεριλαμβανομένης της οδηγίας LED καθώς και της εθνικής εφαρμογής της. Σύμφωνα με την πρόταση, δεν παρέχεται γενικός νομικός λόγος για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών κατηγοριών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, βλ. αιτιολογική σκέψη 41. Ταυτόχρονα, το άρθρο 10 παράγραφος 5 της πρότασης αναφέρει ότι «οι πάροχοι των εν λόγω συστημάτων μπορούν να επεξεργάζονται ειδικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Επιπλέον, η ίδια διάταξη απαιτεί πρόσθετες εγγυήσεις, δίνοντας επίσης παραδείγματα. Ως εκ τούτου, η πρόταση φαίνεται να παρεμβαίνει στην εφαρμογή του ΓΚΠΔ, της οδηγίας LED και του κανονισμού EUDPR. Παρόλο που το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν την προσπάθεια θέσπισης επαρκών εγγυήσεων, απαιτείται μια πιο συνεκτική κανονιστική προσέγγιση, καθώς οι ισχύουσες διατάξεις δεν φαίνονται επαρκώς σαφείς για τη δημιουργία νομικής βάσης για την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων και πρέπει να συμπληρωθούν με πρόσθετα προστατευτικά μέτρα που πρέπει ακόμη να αξιολογηθούν. Επιπλέον, όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα έχουν συλλεχθεί με επεξεργασία εντός του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας LED, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι πιθανές πρόσθετες εγγυήσεις και οι περιορισμοί που απορρέουν από την εθνική μεταφορά της οδηγίας LED.

3.5 Μηχανισμοί συμμόρφωσης

3.5.1 Πιστοποίηση

74. Ένας από τους κύριους πυλώνες της πρότασης είναι η πιστοποίηση. Το σύστημα πιστοποίησης που περιγράφεται στην πρόταση βασίζεται σε μια δομή οντοτήτων (Κοινοποιούσες αρχές/Κοινοποιημένοι οργανισμοί/Επιτροπή) και σε έναν μηχανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης/πιστοποίησης που καλύπτει τις υποχρεωτικές απαιτήσεις που ισχύουν για τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου και βασίζεται σε ευρωπαϊκά εναρμονισμένα πρότυπα βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 και σε κοινές προδιαγραφές που θα θεσπίσει η Επιτροπή. Ο εν λόγω μηχανισμός διαφέρει από το σύστημα πιστοποίησης που αποσκοπεί στη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες και τις αρχές προστασίας δεδομένων, όπως περιγράφονται

στα άρθρα 42 και 43 του ΓΚΠΔ. Ωστόσο, δεν είναι σαφές πώς τα πιστοποιητικά που εκδίδονται από κοινοποιημένους οργανισμούς σύμφωνα με την πρόταση μπορούν να διασυνδεθούν με τις πιστοποιήσεις, τις σφραγίδες και τα σήματα προστασίας δεδομένων που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ, σε αντίθεση με ό,τι προβλέπεται για άλλους τύπους πιστοποιήσεων (βλ. άρθρο 42 παράγραφος 2 σχετικά με τις πιστοποιήσεις που εκδίδονται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2019/881).

75. Εφόσον τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου βασίζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι εν λόγω αναντιστοιχίες ενδέχεται να δημιουργήσουν νομικές αβεβαιότητες για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, καθώς μπορεί να οδηγήσουν σε καταστάσεις στις οποίες τα συστήματα TN, τα οποία έχουν πιστοποιηθεί βάσει της πρότασης και φέρουν σήμανση συμμόρφωσης CE, αφού διατεθούν στην αγορά ή τεθούν σε λειτουργία, ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν κατά τρόπο που δεν συνάδει με τους κανόνες και τις αρχές της προστασίας των δεδομένων.
76. Από την πρόταση απουσιάζει η σαφής σχέση με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων, καθώς και με άλλες νομοθεσίες της ΕΕ και των κρατών μελών, οι οποίες εφαρμόζονται σε κάθε «τομέα» συστήματος TN υψηλού κινδύνου που απαριθμείται στο παράρτημα III. Ειδικότερα, η πρόταση θα πρέπει να συμπεριλάβει τις αρχές της ελαχιστοποίησης των δεδομένων και της προστασίας των δεδομένων μέσω του σχεδιασμού ως μία από τις πτυχές που πρέπει να ληφθούν υπόψη πριν από την απόκτηση της σήμανσης CE, δεδομένου του πιθανού υψηλού επιπέδου παρεμβολής των συστημάτων TN υψηλού κινδύνου στα θεμελιώδη δικαιώματα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των προσωπικών δεδομένων, καθώς και της ανάγκης να διασφαλιστεί υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης στο σύστημα TN. Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ συνιστούν την τροποποίηση της πρότασης ώστε να αποσαφηνιστεί η σχέση μεταξύ των πιστοποιητικών που εκδίδονται βάσει του εν λόγω κανονισμού και των πιστοποιητικών, σφραγίδων και σημάτων προστασίας των δεδομένων. Τέλος, οι αρχές προστασίας των δεδομένων θα πρέπει να συμμετέχουν στην προετοιμασία και την καθιέρωση εναρμονισμένων προτύπων και κοινών προδιαγραφών.
77. Σε σχέση με το άρθρο 43 της πρότασης, το οποίο αφορά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, η παρέκκλιση από τη διαδικασία αξιολόγησης της συμμόρφωσης που προβλέπεται στο άρθρο 47 φαίνεται να είναι πολύ ευρεία και να περιλαμβάνει πάρα πολλές εξαιρέσεις, όπως λόγοι εξαιρετικής ανάγκης για τη δημόσια ασφάλεια ή την προστασία της ζωής και της υγείας των ανθρώπων, την προστασία του περιβάλλοντος και την προστασία βασικών βιομηχανικών περιουσιακών στοιχείων και υποδομών. Θα προτείνουμε στους νομοθέτες να τις περιορίσουν.

3.5.2 Κώδικες δεοντολογίας

78. Σύμφωνα με το άρθρο 69 της πρότασης, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν και διευκολύνουν την κατάρτιση κωδίκων δεοντολογίας (ΚΔ) που αποσκοπούν στην προώθηση της εθελοντικής εφαρμογής από τους παρόχους συστημάτων TN μη υψηλού κινδύνου των απαιτήσεων που ισχύουν για τα συστήματα TN υψηλού κινδύνου, καθώς και πρόσθετων απαιτήσεων. Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 78 του ΓΚΠΔ, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ

συνιστούν να εντοπιστούν και να καθοριστούν συνέργειες μεταξύ των εν λόγω μέσων και κωδίκων δεοντολογίας που προβλέπονται από τον ΓΚΠΔ και υποστηρίζουν τη συμμόρφωση με την προστασία των δεδομένων. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί εάν η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να θεωρείται μεταξύ των «πρόσθετων απαιτήσεων» που μπορούν να αντιμετωπιστούν από τους ΚΔ που αναφέρονται στο άρθρο 69 παράγραφος 2. Είναι επίσης σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι οι «τεχνικές προδιαγραφές και λύσεις» που καλύπτονται από τους ΚΔ σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφος 1, εφόσον καταρτίζονται για την προώθηση της συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις του σχεδίου κανονισμού για την ΤΝ, δεν έρχονται σε σύγκρουση με τους κανόνες και τις αρχές του ΓΚΠΔ και του κανονισμού EUDPR. Με αυτόν τον τρόπο, η τήρηση των εν λόγω εργαλείων από τους παρόχους συστημάτων ΤΝ μη υψηλού κινδύνου –εφόσον τα συστήματα αυτά βασίζονται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για την εκπλήρωση της αποστολής τους– θα αποτελούσε προστιθέμενη αξία, δεδομένου ότι αυτό θα εξασφαλίσει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία θα είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την προστασία των δεδομένων κατά τη χρήση των εν λόγω συστημάτων.

79. Ταυτόχρονα, το νομικό πλαίσιο για την αξιόπιστη ΤΝ θα συμπληρωθεί με την ενσωμάτωση των ΚΔ, ώστε να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη στη χρήση αυτής της τεχνολογίας με τρόπο ασφαλή και σύμφωνο με το νόμο, συμπεριλαμβανομένου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ωστόσο, ο σχεδιασμός των εν λόγω μέσων θα πρέπει να ενισχυθεί με την πρόβλεψη μηχανισμών, οι οποίοι θα επαληθεύουν ότι οι εν λόγω κώδικες παρέχουν αποτελεσματικές «τεχνικές προδιαγραφές και λύσεις» και καθορίζουν «σαφείς στόχους και βασικούς δείκτες επιδόσεων για τη μέτρηση της επίτευξης των εν λόγω στόχων» ως αναπόσπαστα μέρη των εν λόγω κωδίκων. Επιπλέον, η απουσία οποιασδήποτε αναφοράς σε (υποχρεωτικούς) μηχανισμούς παρακολούθησης των κωδίκων δεοντολογίας που αποσκοπούν στην επαλήθευση της συμμόρφωσης των παρόχων συστημάτων ΤΝ μη υψηλού κινδύνου με τις διατάξεις τους, καθώς και η δυνατότητα των μεμονωμένων παρόχων να καταρτίζουν (και να εφαρμόζουν οι ίδιοι) τους εν λόγω κώδικες (βλ. Τμήμα 5.2.7 της αιτιολογικής έκθεσης) μπορεί να αποδυναμώσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα και την εκτελεστότητα των εν λόγω μέσων.
80. Τέλος, το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ ζητούν διευκρινίσεις σχετικά με τα είδη των πρωτοβουλιών που μπορεί να αναπτύξει η Επιτροπή, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 81 της πρότασης, «για να διευκολύνει τη μείωση των τεχνικών φραγμών που εμποδίζουν τη διασυνοριακή ανταλλαγή δεδομένων για την ανάπτυξη τεχνητής νοημοσύνης».

4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

81. Παρόλο που το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ χαιρετίζουν την πρόταση της Επιτροπής και θεωρούν ότι ένας τέτοιος κανονισμός είναι απαραίτητος για να διασφαλιστούν τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και των κατοίκων της ΕΕ, θεωρούν ότι η πρόταση πρέπει να προσαρμοστεί σε διάφορα θέματα, ώστε να διασφαλιστεί η εφαρμοσιμότητα και η αποτελεσματικότητά της.
82. Δεδομένης της πολυπλοκότητας της πρότασης, καθώς και των ζητημάτων που στοχεύει να αντιμετωπίσει, απομένει πολλή δουλειά μέχρι η πρόταση να είναι σε θέση να δημιουργήσει ένα ορθά λειτουργικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα συμπληρώνει αποτελεσματικά τον ΓΚΠΔ όσον αφορά την προστασία των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την προώθηση της καινοτομίας. Το ΕΣΠΔ και ο ΕΕΠΔ θα συνεχίσουν να προσφέρουν ενεργά την υποστήριξή τους σε αυτό το ταξίδι.

Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2021

Για το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας
Δεδομένων

Η Πρόεδρος

Andrea JELINEK

Για τον Ευρωπαϊκό Επόπτη Προστασίας
Δεδομένων

Ο Επόπτης

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI